

การพัฒนาชุมชนด้านการจัดการขยะรีไซเคิลโดยพระสงฆ์*

Community Development in Recycled Waste Management by Monks

พระธีรวัฒน์ ภัททมโม (ศิริบุตร)¹

Phra Thirawat Bhaddadhammo (Siribut)¹

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus

Corresponding Author, E-mail: 6505105009@mcu.ac.th¹

บทคัดย่อ

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์ที่มีต่อชุมชนเริ่มลดลงทุกที และส่งผลกระทบโดยตรงต่อวัดที่เคยมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างวัดและชุมชน โดยทำหน้าที่เป็นตัวกลางของคนในชุมชนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนด้วยความยั่งยืน โดยการให้ความรู้และความเข้าใจต่อกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง พร้อมทั้งเป็นการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตคนในยุคใหม่ ด้วยการนำหลัก 3 R ด้วยการใช่วิธีคิดดำเนินชีวิตด้วยหลักสัปปุริสธรรม 7 ประการ นั้นเป็นผู้มีเหตุผล รู้จักใช้ความคิดในการกระทำ ด้วยหลักธรรมแห่งความเจริญในชีวิต คือ จักร 4 และหลักการทำงานที่จะสำเร็จต้องมีคุณธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 พระสงฆ์ในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญต่อบ้าน-วัด-โรงเรียน (บวร) ภายในชุมชน พระสงฆ์จะต้องนำกระบวนการกำจัดขยะรีไซเคิล ซึ่งมีการเปลี่ยนบริบทใหม่ให้สอดคล้องต่อเหตุการณ์ภายในชุมชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ด้วยการจัดการขยะรีไซเคิลให้ถูกต้อง ทำให้เกิดประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมาย และเกิดประโยชน์ต่อคนภายในชุมชนที่ดีและยั่งยืน

คำสำคัญ: บทบาทหน้าที่พระสงฆ์; การพัฒนาชุมชนด้วยขยะรีไซเคิล

Abstract

From past to present from the situation of the outbreak of COVID-19 have a wide impact on people within the community The roles and duties of the monks towards the community began to diminish. And directly affecting temples that used to play an important role in building good relationships between temples and communities. The monks act as intermediaries for everyone in the community to participate in various activities. in order to develop communities to be more livable and sustainable by providing knowledge and understanding of the process of waste management properly. as well as changing the way of

*Received November 24, 2023; Revised January 19, 2024; Accepted January 19, 2024

life in the new era By applying the concept with the 3 R principles, with the way of thinking according to the Buddhist principles in living life with the 7 Sappuridhamma teachings, which can be considered Whoever is regarded as a good person in Buddhism be reasonable Knowing how to use thought in action, progress with the principles of prosperity in life, which are the four disciples, and the principles for successful work must be committed to morality, having the four powers of power. School (Baworn) within the community, monks must adopt the concept and methods of recycling waste disposal. which the monks in modern times need to adjust the context to be in line with current events with an effort to push people within the community to participate in community development. with the proper management of recyclable waste cause efficiency and effectiveness to meet the goals and maximize the benefits to people within the community for a long-term good environment

Keywords: the role of the clergy; Community development with recycled waste

บทนำ

วัด หรือ อาราม เรียกได้ว่าเป็น ศาสนสถานของศาสนาพุทธ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นสถานที่ประกอบพิธีต่างๆและกิจกรรมทางศาสนา รวมทั้งเป็นสถานที่พักผ่อนท่องเที่ยวที่ดีทางจิตวิญญาณ เป็นแหล่งเรียนรู้ทางวิชาการด้านต่างๆท่ามกลางกระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมทำให้คนต้องเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นการใช้ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) การดำเนินกิจกรรมภายในวัดเปลี่ยนไป อาทิ การถวายอาหารที่ใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกกล่องโฟมการถวายสังฆทานที่มีได้คำนึงถึงคุณภาพและการใช้ประโยชน์การใช้พวงหรีดที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ต่อได้ พฤติกรรมดังกล่าวส่งผลกระทบต่ออนามัย รวมทั้งสภาพแวดล้อมภายในวัด หากผู้นำศาสนามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการสิ่งแวดล้อม และสามารถเป็นตัวอย่างเพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชนได้

ย่อมจะเป็นการสร้างเครือข่ายสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนด้วยการดูแลรักษาหรือการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ในปัจจุบันการใช้งานทรัพยากรต่าง ๆ ด้านการอุปโภคบริโภค ทั้งในการเกษตรกรรม และด้านอุตสาหกรรม จนกลายเป็นการนำไปใช้ประกอบอาชีพ ทำธุรกิจต่างๆ โดยในการนำไปใช้ในด้านต่างๆ อาจส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดขยะจำนวนมากยิ่งขึ้น จนเป็นสิ่งปฏิกูล อาทิ สิ่งของเหลือใช้ หรือสิ่งของที่ใช้แล้ว ดังนั้น ขยะจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดมลพิษ และทำลายสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อชุมชน ดังนั้น คนในชุมชน รวมทั้งองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนให้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการขยะรีไซเคิล ทั้งการจัดเก็บ การย้าย การทำลาย และการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการขยะ

ความหมาย ประเภทของขยะมูลฝอยที่จำแนกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ขยะย่อยสลายได้ ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้
2. ขยะรีไซเคิล ขยะมูลฝอยที่ยังใช้ได้และสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้
3. ขยะอันตราย ขยะที่มีสารเคมีเจือปน เช่น แบตเตอรี่ต่างๆ กระป๋องบรรจุภัณฑ์สารเคมี
4. ขยะทั่วไป จำพวกเศษกระดาษ ขอนุ่นมูลูกอม ถุงพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ของอาหารกึ่งสำเร็จรูป โฟม

การจัดการขยะโดยพระสงฆ์ ซึ่งพระสงฆ์กับหน่วยงานราชการทุกภาคส่วนรวมในชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการรักษาสสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน-วัด-โรงเรียน (บวร) ทำให้คนในชุมชนมีบทบาทสำคัญในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเป็นระบบด้วยการร่วมกันรักษาความสะอาดในชุมชน ตลอดจนเป็นแหล่งท่องเที่ยว แหล่งศึกษาหาความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมพร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อระหว่างชุมชน ให้เกิดความเข้าใจ และนำหลักการจัดการขยะไปใช้อย่างถูกวิธีด้วยการเริ่มจากบ้าน-วัด-โรงเรียน (บวร) ในหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ด้านทางกายภาพความสะอาดขั้นต้น หรือที่เรียกว่า "สุทธิ" นี้ เป็นความสะอาดภายนอกให้สว่าง ปัญญา นตฺถิ ปญฺญาสมา อาภา แสงสว่างยิ่งกว่าปัญญาไม่มี ทำให้บุคคลเหล่านั้นได้แสงสว่างทางปัญญา เกิดความสงบทางใจ เพื่อนำไปฝึกปฏิบัติตนด้วยการใช้ชีวิตแบบการชำระล้างจิตใจ แสวงหาความสงบภายใน รู้จักปล่อยวาง มองโลกด้านกุศลกรรม และงานสาธารณกุศล เช่น ห้องน้ำ ศาลาการเปรียญ เพื่อเป็นการลดปริมาณของขยะที่อาจจะเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ด้วยการจัดการสุขาภิบาลตามหลักโภชนาการ เพื่อส่งผลดีต่อสุขอนามัยและสุขภาพที่ดีของพระสงฆ์มากยิ่งขึ้น (สำนักอนามัยและสิ่งแวดล้อม, 2562 : 4)

เส้นทางการจัดการขยะ 4 ประเภท คนส่วนน้อยมีการแยกขยะที่น้อยมาก จึงทำให้ปริมาณขยะต่อวันเพิ่มขึ้นและจำนวนถังขยะที่ไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงต้องมีวิธีการแยกขยะออกเป็น 4 ประเภท เพื่อให้ง่ายต่อการนำกลับมาใช้ประโยชน์ และการนำไปกำจัด เพื่อคัดแยกออกมาจะไม่เกิดปัญหาปนเปื้อนกับขยะอินทรีย์ และง่ายต่อการนำไปรีไซเคิล เพื่อแปรรูปเป็นวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ขยะอินทรีย์หรือขยะย่อยสลายได้จะนำไปทำปุ๋ยหมัก นอกจากนี้ขยะอันตรายที่เจือปนสารโลหะหนัก ปรอท ตะกั่ว และสารหนู ปนเปื้อนดิน น้ำ อากาศ จนก่อให้เกิดอันตรายในระยะยาว

ปัญหาขยะในสังคมปัจจุบัน เกิดจากขาดความรับผิดชอบ ขาดจิตสำนึก ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการการกำจัดขยะ ด้วยการทิ้งไม่เป็นที่จนทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว กระทั่งส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นขยะที่ทิ้งรวมกัน ไม่มีการคัดแยกประเภท จนกระทั่งก่อให้เกิดปัญหาขยะล้นวัด เป็นพื้นที่ภายในวัดที่มีขนาดเล็ก จำนวนคนคัดแยกขยะไม่เพียงพอต่อขยะที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจึงทำให้เกิดปัญหาขยะตกค้างภายในวัด (ดร.อนุวต กระจ่าง และคณะ, 2558 : 241 – 259)

จากสภาพปัญหาขยะในชุมชนคุณธรรมวัดขามใหญ่ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จากข้อมูลการศึกษาเกี่ยวกับปริมาณของขยะมูลฝอยต่อคนต่อครอบครัวในชุมชนคุณธรรมวัดขามใหญ่ ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี นั้นแต่ละครัวเรือนมีขยะมูลฝอยทุกชนิดรวมกันโดยเฉลี่ย 1.98 ก.ก./ครัว/วัน โดยขยะแต่ละประเภทพบในครัวเรือนสามารถจำแนกได้ดังนี้

ขยะเปียกหรือขยะอินทรีย์ ประกอบด้วย

- 1) เศษอาหาร เศษข้าว เศษขนม ค่าเฉลี่ย 0.23 ก.ก./ครัว/วัน

2) เศษเนื้อสัตว์/หมู/ปลา/กุ้ง/หอย/ปู/ไข่ ค่าเฉลี่ย 0.15 ก.ก/ครัว/วัน

3) เศษพืช ผัก ผลไม้ ค่าเฉลี่ย 0.14 ก.ก/ครัว/วัน

4) เศษใบไม้ ใบตองห่ออาหาร ค่าเฉลี่ย 0.18 ก.ก/ครัว/วัน

ขยะรีไซเคิล ประกอบด้วย

1) ขวดพลาสติกต่างๆ ค่าเฉลี่ย 0.17 ก.ก/ครัว/วัน

2) ขวดแก้วต่างๆ ค่าเฉลี่ย 0.14 ก.ก/ครัว/วัน

3) ถัง/ลังกระดาษ ค่าเฉลี่ย 0.11 ก.ก/ครัว/วัน

4) กระดาษหนังสือพิมพ์/กระดาษต่างๆ ค่าเฉลี่ย 0.084 ก.ก/ครัว/วัน

5) กระป๋องใส่เครื่องดื่มต่างๆ ค่าเฉลี่ย 0.07 ก.ก/ครัว/วัน

6) ถัง/ลังนม/กล่องบรรจุผลไม้ต่างๆ ค่าเฉลี่ย 0.05 ก.ก/ครัว/วัน

7) เศษโลหะต่างๆ ค่าเฉลี่ย 0.01 ก.ก/ครัว/วัน

โดยมีเป้าหมายในการบริหารจัดการขยะในชุมชน คือ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจแก่เยาวชน และชุมชนคุณธรรมวัดขามใหญ่ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการลดปริมาณขยะ และการกำจัดขยะในชุมชนคุณธรรมแยกประเภทของขยะ และกำจัดขยะได้อย่างถูกต้อง ด้วยการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี ตระหนักถึงปัญหา และผลกระทบขยะต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการปลูกฝังจิตสำนึกการทิ้งขยะให้ถูกประเภท ควรให้คำแนะนำถึงการกำจัดขยะที่ถูกต้อง และเพิ่มจำนวนของถังขยะในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชุมชน อาทิ การประดิษฐ์ของเล่นหรือของใช้ภายในครอบครัว เพื่อลดปริมาณขยะที่ต้องทิ้งต่อวัน พร้อมทั้งการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ (Public Mind) ในการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน และให้ตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาคุณภาพชีวิตที่ดีต่อสภาพแวดล้อมร่วมกัน

บทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน พระสงฆ์เปรียบเสมือนผู้นำทางจิตวิญญาณที่คอยขัดเกลาจิตใจคนเป็นอย่างดี พร้อมทั้งเป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์ศิลปและวัฒนธรรม รวมทั้งวิถีชีวิตของชาวพุทธศาสนิกชนสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันยาวนาน ด้วยเหตุนี้พระสงฆ์จึงมีบทบาทสำคัญในการทำสาธารณสงเคราะห์ คือ การดำเนินการด้านต่างๆ เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือการให้ความช่วยเหลือ ให้การสนับสนุน เพื่อเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับชุมชน เช่น ขุดสระน้ำคูคลอง ศาลาที่พักริมทาง ดูแลรักษาความสะอาดร่วมกันในที่สาธารณะ ส่วนการพัฒนาจิตใจพระสงฆ์เป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้คนห่างไกลยาเสพติดอบายมุข และความเชื่อที่ผิดทางไสยศาสตร์ นอกจากนี้ยังแนะนำให้รู้จักการใช้สติปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง การทำงาน และการเลือกคบคนในสังคม

การพัฒนาชุมชนในหน้าที่ของพระสงฆ์ ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการปกครอง คือ การปกครองและสอดส่องให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ภายในวัดนั้นให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยกฎหมายอาญาแพ่ง บังคับ ระเบียบ และคำสั่งของมหาเถรสมาคม

2. ด้านการศึกษา คือ การเป็นธุระในการศึกษาพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรมและบาลีแก่พระภิกษุสามเณรและมีทุนใช้จ่ายในคราวยามมีการเจ็บป่วยทุกท่าน

3. ด้านการศึกษาสงเคราะห์ คือ การจัดการเรียนการศึกษาทั้งศาสนาศึกษา โรงเรียนการตั้งศูนย์เด็กเล็ก-ปริยัติสายสามัญ-การกุศล เพื่อให้การสงเคราะห์ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์

4. ด้านการเผยแผ่ คือ การแสดงเทศนา การปาฐกถา การบรรยาย หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ให้คนได้เกิดความเข้าใจในหลักคำสอน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ถูกต้อง

5. ด้านการสาธารณูปการ คือ บำรุงรักษาวัด จัดกิจการ และศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี มีการก่อสร้างอุโบสถ กุฏิ วิหาร ศาลาการเปรียญ เจดีย์ หอระฆัง มณฑปหอพระไตรปิฎก กำแพงวัด โรงธรรม โดยจัดให้อยู่ในบริเวณที่เหมาะสม

6. ด้านการสาธารณสงเคราะห์ คือ การจัดกิจกรรมทางสาธารณประโยชน์ได้จัดทำในปัจจุบันสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ 1.การจัดห้องสมุดเพื่อประชาชนออนไลน์ 2. การจัดตั้งสมาคมช่วยเหลือคนยากจน ในคราวประสบภัยพิบัติ 3.การเกื้อกูลกิจการของผู้อื่น เช่น การพัฒนาหมู่บ้านพัฒนาชุมชน การช่วยเหลือทางราชการ ในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด โรคระบาด 4. การเกื้อกูลสาธารณะสมบัติ การทำถนนหนทาง การสร้างฌาปนสถาน การสร้างศาลาพักรอน (พระมหากิตติ สุจิตโต, 2556 : 7)

พระสงฆ์ควรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและรวมมือกับองค์กร (บวร) ให้มีแผนประจำปีในระยะยาว ในการให้การศึกษากับพุทธศาสนิกชนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในทุกรูปแบบซึ่งเชื่อมโยงไปยังโรงเรียนต่างๆ เพื่อกำหนดให้มีความรับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อม การดำเนินงาน การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผล ในการปรับปรุงแก้ไข และการพัฒนาทุกกระบวนการจะต้องมีการกำหนดให้พุทธศาสนิกชนมีบทบาท ในการดำเนินงานทุกขั้นตอนและเปิดกว้างในทุกความคิดเห็น ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของการประชาสัมพันธ์ เครือข่ายพุทธศาสนิกชนในพื้นที่ในภาคต่างๆ เครือข่ายพระสงฆ์ ซึ่งตรงนี้ฝ่ายวัดจะต้องเป็นเจ้าภาพหลักในการจัดการปัญหาและสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นและสร้างแรงขับเคลื่อนในลักษณะเดียวกันซึ่งจะเห็นพลังของเครือข่ายต่างๆ ที่ต้องการเข้ามาช่วยในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

วิธีการพัฒนางานด้วยหลัก 3 R โดยพระสงฆ์

บทบาทของพระสงฆ์กับการจัดการขยะ ด้วยหลัก 3 R เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า สามารถช่วยลดปริมาณขยะให้น้อยลง ด้วยการลด การใช้ การนำกลับมาใช้ซ้ำ และการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Reduce Reuse and Recycle: 3 Rs) โดยเริ่มต้นที่การใช้ให้น้อยลง ลดการใช้วัสดุ ผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดขยะเพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้น (Reduce) การนำวัสดุผลิตภัณฑ์ที่ยังสามารถใช้งานได้ กลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำวัสดุผลิตภัณฑ์ที่ใช้งานแล้วมาแปรรูป เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ หรือ รีไซเคิล (Recycle)

1) ลดการใช้ – Reduce (คิดก่อนใช้) ลดระดับการใช้ปัจจุบัน ควบคุมปริมาณการใช้ให้อยู่ในสัดส่วนที่พอเหมาะโดยลดการใช้ การบริโภคทรัพยากรที่มากเกินไปจนความจำเป็น เพราะการลดการบริโภคของเรา จะช่วยให้เรา ลดการสร้างขยะในที่ทำงานด้วยการแก้ไขเอกสารจากเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อลดการใช้กระดาษ การใช้อีเมลเพื่อลดการใช้กระดาษก่อนพิมพ์หรือถ่ายสำเนาพิมพ์ และทำสำเนาให้น้อยที่สุด และลดการสร้างขยะในชีวิตประจำวัน เช่น การใช้ถุงผ้า ตะกร้า เพื่อลดการใช้ถุงพลาสติก

2) นำกลับมาใช้ซ้ำ – Reuse (ให้คุ้มค่า) เป็นการใช้วัสดุให้คุ้มค่าที่สุดก่อนจะทิ้งไป เช่น การใช้กระดาษทั้งสองหน้า การนำบรรจุภัณฑ์มาใช้ซ้ำ เช่น การนำกล่องหรือถุงมาใช้ซ้ำ การนำสิ่งของมาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้ใหม่ เช่น การนำถังหรือกะละมังที่แตกร้าวทำเป็นกระถางต้นไม้ นำขวดพลาสติกมาประดิษฐ์เป็นภาชนะใส่ปากกา ดินสอ เป็นต้น โดยการนำสิ่งของเครื่องใช้ บรรจุภัณฑ์หรือภาชนะที่สามารถใช้ซ้ำได้ ซึ่งช่วยลดการเกิดขยะแล้ว ยังช่วยลดปริมาณการตัดต้นไม้ได้เป็นจำนวนมาก เลือกใช้ถ่านไฟฉายแบบชาร์ตได้ ดัดแปลงของเหลือใช้ เพื่อใช้ประโยชน์เสื้อผ้าเก่านำไปบริจาค หรือถูพื้น และซ่อมแซมอุปกรณ์ต่างๆ

3) นำกลับมาใช้ใหม่ – Recycle (เอากลับมาใช้ใหม่) คัดแยกขยะแต่ละประเภทที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หมุนเวียนได้อีกและสามารถนำกลับเข้าสู่กระบวนการผลิตของแต่ละประเภทได้ เช่น ขวดแก้ว กระดาษพลาสติก โลหะเลือกซื้อสินค้าที่นำกลับมารีไซเคิลได้หรือที่ผลิตจากวัสดุรีไซเคิลนำขยะอินทรีย์กลับมาใช้ประโยชน์ เช่น ทำปุ๋ยหมักสามารถลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นได้ในทุกๆ วัน ลดการสร้างมลพิษและยังสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ ช่วยลดปริมาณการใช้ทรัพยากร ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ด้วย (กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2561 : 4)

หลักการจัดการขยะรีไซเคิลโดยพระสงฆ์

สมาชิกของแต่ละครอบครัวต่างหอบหิ้วตระกร้าความศรัทธาอัมมัญญอุตทมนในชุมชน พระสงฆ์และองค์กรหน่วยงานต่างสามารถนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ด้วยการทำเป็นระบบธนาคารขยะรีไซเคิล เป็นกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัสดุ แล้วนำเอาไปแลกเปลี่ยนเป็นเงินสด หรือทำสมุด เพื่อบันทึกลงระบบธนาคารมีองค์กร บ้าน-วัด-โรงเรียน (บวร) เป็นตัวช่วยในการจัดบันทึกลงบนสมุดคู่มือฝากของสมาชิก ซึ่งสามารถฝากหรือถอนได้ในลักษณะเดียวกันกับธนาคาร ขยะจะถูกนำไปเก็บรวบรวมไว้ และจำหน่ายให้กับร้านค้าของเก่าต่อไป ธนาคารขยะมีส่วนช่วยลดปริมาณขยะในชุมชน และยังเป็นแหล่งส่งเสริมเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในชุมชน “ธนาคารขยะ” ทำให้รู้จักคุณค่าของขยะ นอกจากทำเป็นปุ๋ยแล้วยังสามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินได้ ยังทำให้ได้เรียนรู้การออมผ่านธนาคารขยะในโรงเรียน-บ้าน-วัด (บวร) ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้การจัดการแผนใหม่ที่เปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีโอกาสคิด มีความเป็นเจ้าของ และเรียนรู้ในหลายๆ ด้านไปพร้อมกับได้เรียนรู้ระบบการดำเนินงานธนาคาร การออมทรัพย์ การคัดแยกขยะ การจัดการขยะ และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตลอดจนได้เรียนรู้การทำธุรกิจขนาดย่อมๆ ได้ด้วยตนเอง

การบริหารจัดการขยะรีไซเคิล ซึ่งมีจุดเริ่มต้นเกิดจากการนำขยะมาสร้างรายได้เพิ่ม จากขยะภายใน บ้าน-วัด-โรงเรียน (บวร) คือ วิธีการเปลี่ยนแนวคิด แทนที่จะมองสิ่งเหล่านี้เป็นขยะไร้ค่าและโยนทิ้งลงถังขยะ หลังรับประทานอาหารแล้วลองหันมาเก็บคัดแยก โดยการเก็บแต่ละประเภทแยกออกจากกันให้เป็นสัดส่วน ขยะแบบไหนที่ใส่ถุงดำเพื่อรอขายต่อ ขยะแบบไหนจะฝังกลบ ขยะแบบไหนทำเป็นปุ๋ยหมัก มีการแยกประเภท ก่อนนำไปทำความสะอาด และจัดเก็บให้อยู่ในสภาพดีจะช่วยให้ขายได้ราคาดี ยังสามารถส่งต่อไปเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล ช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยภายในชุมชนได้ ทั้งทางตรงและทางอ้อมช่วยให้เห็นคุณค่าในการดำเนินชีวิตที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งคนส่วนใหญ่มักพันกับพิธีกรรมทางศาสนาและให้ความสำคัญกับสถาบันทางศาสนาในมุมมองเป็นศูนย์กลางในการพบปะแลกเปลี่ยนแนวความคิด ขบวนการเรียนรู้ต่างๆ การจัด

กิจกรรมบริจาคขยะรีไซเคิล ทำได้ดังนี้ วิธีดำเนินกิจกรรมชักชวนให้ชุมชนคัดแยก และรวบรวมเป็นปัจจัยในการบริจาค แทนการใช้เงินประสานให้ร้านรับซื้อของเก่าเข้ามารับซื้อ คำนวณมูลค่าเป็นจำนวนเงินเพื่อถวายให้วัดหรือนำขยะไปแลกไข่ เป็นต้น (กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2561 : 11)

1. ระบบหมักทำปุ๋ย เป็นระบบที่ใช้การย่อยสลายสารอินทรีย์จากขยะโดยกระบวนการทางชีวภาพของจุลินทรีย์ให้แปรสภาพเป็นปุ๋ยที่มีธาตุอาหารให้สามารถนำไปใช้ปรับปรุงคุณภาพของดินได้และก่อกมลพิษให้แก่สิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ซึ่งกระบวนการหมักทำปุ๋ยสามารถแบ่งได้เป็น 2 กระบวนการ ดังนี้

1) การหมักทำปุ๋ยแบบใช้อากาศ (Aerobic Composting) เป็นกระบวนการสร้างสภาวะให้จุลินทรีย์ที่ใช้อากาศในการดำรงชีพเป็นตัวการในการย่อยสลายขยะให้เป็นปุ๋ย

2) การหมักทำปุ๋ยแบบไม่ใช้อากาศ (Anaerobic Composting) เป็นกระบวนการสร้างสภาวะให้จุลินทรีย์ที่ไม่ใช้อากาศเป็นตัวการให้เป็นการย่อยสลายสารอินทรีย์ให้แปรสภาพเป็นปุ๋ย

2. ระบบเตาเผา (Incineration) ด้วยการจำกัดขยะที่เป็นระบบเตาเผา จะมีอุณหภูมิความร้อนระหว่าง 850 – 1,200 องศาเซลเซียส เป็นการใช้หลักการเผาไหม้ (Combustion) ในการทำลายหรือเปลี่ยนแปลงขยะที่อยู่ในรูปของแข็งให้กลายเป็นก๊าซ และสุดท้าย คือ พลังงานความร้อนที่เกิดจากการเผาไหม้ขยะซึ่งสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ เช่น การผลิตน้ำร้อน ไอน้ำ พลังงานไฟฟ้า ในการเผาอาจก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ ดังนั้น ควรมีระบบควบคุมการปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมให้อยู่ในมาตรฐานที่ใช้ในการเผาขยะชุมชนจึงขึ้นอยู่กับวิธีการ และอุณหภูมิในการเผา

3. ระบบฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) เป็นการกำจัดขยะแบบฝังกลบในหลุมหรือการเตรียมพื้นที่ไว้กำจัดขยะเกือบทุกชนิด บางแห่งฝังถาวร แต่บางแห่งฝังเก็บรักษาไว้ชั่วคราวหรือรวบรวมขยะก่อนนำส่งไปเข้าขบวนการอื่น หรือเพื่อนำกลับมาใช้ ผลจากการย่อยสลายสารอินทรีย์ในสภาวะไร้อากาศ ประกอบด้วย ก๊าซมีเทน คาร์บอนมอนนอกไซด์ ซึ่งสามารถรวบรวมไปใช้ประโยชน์เป็นพลังงานทดแทนได้ (กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2561 : 14-15)

หลักการพัฒนาด้านแนวทางพระพุทธศาสนา

การพัฒนาสังคมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง ในขณะเดียวกันได้เริ่มให้ความสนใจต่อการพัฒนาสังคมนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม เรื่องขยะรีไซเคิลให้ศึกษามีองค์ความรู้ควรมีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายการพัฒนาสังคม ความสำคัญของการพัฒนาสังคมเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาสังคม ระบบการพัฒนาสังคมตลอดจนทฤษฎีการพัฒนาสังคมอย่างชัดเจน เพื่อให้สามารถเข้าใจและนำไปวิเคราะห์กับปรากฏการณ์ทางสังคมได้อย่างถูกต้องด้วยการพัฒนาสังคม 4 หมายถึง การทำให้การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมเดียวกัน เกิดประโยชน์ส่วนบุคคล ส่วนรวมอย่างเสมอภาค และเกิดความยุติธรรมที่จะได้อยู่ร่วมความสัมพันธ์เป็นสังคมที่มีความผูกพันมั่นคงถาวรตลอดไป นิติทางสังคมศาสตร์ อธิบายว่า การพัฒนาสังคม หมายถึง การปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เพื่อให้ปลอดจากความยากจน ความไม่รู้ ความเจ็บไข้ได้ป่วย และความหวาดหวั่น ตลอดจนมุ่งที่จะให้ประชาชนตระหนักถึงศักยภาพศักดิ์ศรี และความพึงพอใจในชีวิต

ของตนด้วย หรือกล่าวอีกในหนึ่งได้ว่า การพัฒนาสังคม ได้แก่ การปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีอิสระภาพ

เป้าหมายของการพัฒนาสังคม

เป้าหมายของการพัฒนาสังคม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1) ความสุข คือ มีความสุขทางกาย ความสะดวกสบาย ร่างกายแข็งแรง ไม่มีโรคเบียดเบียน และความสุขทางใจ ความปลอดโปร่งโล่งใจ ไม่มีทุกข์มีความร่าเริงแจ่มใส สงบเยือกเย็น เป็นต้น

2) คนพัฒนา คือ คนมีคุณภาพ และคุณธรรม ประกอบไปด้วย

(1) คนมีคุณภาพ คือ คนที่มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญในวิชาชีพสามารถดูแลตนเอง ครอบครัว ชุมชนให้มีสุขภาพดี ทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นต้น

(2) คนมีคุณธรรม คือ คนดี คิดดี และประพฤติดี ไม่เบียดเบียน มีความเมตตากรุณา เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ รู้จักเสียสละ และมีศีลธรรม เพื่อเกิดความสมดุลของสิ่งแวดล้อม คือ การรักษาระบบนิเวศของธรรมชาติ ให้มีความหลากหลายในชีวิต และไม่ทำให้ส่วนหนึ่งส่วนใดของธรรมชาติเสียหายกลายเป็นพิษ เป็นการสื่อถึงคนเรายุคปัจจุบันและคนรุ่นต่อไปในอนาคตท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ควบคู่กันศาสนาที่มีหลักธรรมคำสอนให้ก่อเกิดการพัฒนาทางด้านจิตใจ

ก. ด้านพัฒนาคนให้มีปัญญา คนเรามีองค์ประกอบอยู่หลายประการในส่วนสำคัญที่สุดถือว่าเป็นคุณสมบัติพิเศษสุด คือ ปัญญาที่ต้องพัฒนาให้รู้เท่าทัน การพัฒนาปัญญาเป็นการเพิ่มพูนความรู้ที่ทำให้เกิดสติปัญญาส่งผลต่อการดำเนินชีวิตคนเราให้อยู่รอดในทุกสถานการณ์ ถือว่าเป็นจุดสูงสุด คือ การเข้าถึงพุทธิภาวะมองโลกเห็นธรรม” การมองโลกตามหลักพุทธปรัชญา เป็นการมองโลกตามแนวทางของปัญญา รู้จักคิด รู้จักพิจารณาว่าในโลกนี้ล้วนเป็นอนิจจัง เป็นคู่มือในการดำเนินใช้ชีวิต เพื่อพัฒนาตนให้เจริญในทางโลกและในทางธรรม

ข. ด้านสังขธรรมเพื่อชีวิต คนจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ธรรมชาตินี้เป็นวิถีชีวิตเป็นกระบวนการของชีวิต คือ พฤติกรรมสัมพันธ์จิตและปัญญา 3 เพราะปัญญาจะพัฒนาขึ้นมาแบบไร้จุดหมายไม่ได้จะต้องอิงอาศัยกันและกัน พฤติกรรมมีฐานอยู่ที่จิตใจ-จิตใจเป็นฐาน-ก่อให้เกิดปัญญา เมื่อจิตใจมั่นคงปัญญาย่อมข้ามพ้นมายาคติให้รู้แจ้งในสังขธรรม สังขธรรมชีวิต หมายถึง ชีวิตควรทำความเข้าใจว่า ชีวิตคือความเกิดที่สุดของชีวิตคือความตาย ในระหว่างความเกิดกับความตาย เวลาที่มีชีวิตอยู่ประมาณในการใช้ชีวิตมีเวลาเหลือไม่เท่ากัน บางคนมีเวลามาก บางคนมีเวลาน้อย เวลาที่มีชีวิตอยู่นี้ เรียกว่า อายุ หมายถึง เวลาที่จะมีชีวิตอยู่บนโลก

ค. ด้านการเป็นตัวอย่างที่ดี ถือว่าเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติของการเป็นคนดี ตามที่เห็นปรากฏในหลักสัปปุริสธรรม 7 ประการ หมายถึง ผู้ใดมีธรรมได้ชื่อว่าเป็นคนดีที่พระพุทธศาสนายกย่อง ไม่มมกย ฉลาดมีเหตุผลรู้จักใช้ความคิด วางตัวได้ดี และมีมนุษยสัมพันธ์เหมาะสม ทั้ง 7 ประการดังนี้

1. อัมมัญญตา	การรู้จักเหตุ
2. อตถัญญตา	การรู้จักผล
3. อัตตัญญตา	การรู้จักตน

4. มัตตัญญูตา	การรู้จักประมาณ
5. กาลัญญูตา	การรู้จักกาล
6. ปริสัจญูตา	การรู้จักชุมชน
7. บุคคลัญญูตา	การรู้จักบุคคล (ที.ปา.(ไทย) 11/6211-6219 /255)

สัปปุริสธรรมทั้ง 7 ประการนี้ สรุปเป็นคำจำกัดความเพื่อให้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ง่าย ดังต่อไปนี้ คือ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน รู้จักบุคคล เป็นกุศลธรรมทำให้บุคคลเป็นคนดี โดยไม่ขึ้นอยู่กับเพศ ชาติกำเนิด ฐานะันดร ภาพความเป็นอยู่ หรือความมีการศึกษาสูง บุคคลใด น้อมนำไปฝึกฝนจนชำนาญแล้ว สัตบุรุษ ในที่นี้หมายถึง คนดีที่รักความสงบสุข รักสันติภาพ เป็นคนที่มีความประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ ที่มีความประพฤติชอบ คือมีพฤติกรรมถูกต้องตามทำนองคลองธรรมหรือ เรียกร้อยดีไม่มีโทษ เป็นผู้มั่งคั่งสงบระงับจากบาปอกุศลธรรม ไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน เมื่ออยู่ในท้องถิ่นที่มีสัตบุรุษหรือคนดีแล้ว ก็ควรต้องหมั่นเข้าไปคบหาสมาคมกับสัตบุรุษนั้น ได้แก่ การเข้าไป สนทนาโต้ถาม มอบตัวเป็นศิษย์ รับฟังโอวาทของสัตบุรุษ เพราะสัตบุรุษย่อมแนะนำสิ่งที่ดีควรแนะนำ ให้รู้จัก บาปบุญคุณโทษ ประโยชน์มิใช่ประโยชน์ ให้รู้จักเว้นชั่วประพฤติดีสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์กระทำแต่สิ่งที่เป็น ประโยชน์

ในโลกของความจริงทุกคนล้วนแล้วแต่เป็นปุถุชนคนธรรมดาจึงมีความอยากได้ใคร่ด้อยากเป็นใน สิ่งที่ตนเองต้องการ และไม่ยอมมีไม่ยอมเป็นในสิ่งที่ตนเองไม่ต้องการแผนที่มีการดำเนินชีวิต ในวิถีชีวิตที่ เจริญก้าวหน้าได้นั้นมีหลักธรรมแห่งความเจริญในชีวิต คือ จักร 4 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. ปฏิรูปเทสวาสะ	การเลือกถิ่นที่อยู่เหมาะสม
2. สัปปุริสุปัสสยะ	การคบหาคนดี
3. อตตสัมมาปณิธิ	การตั้งตนไว้ถูกวิธี
4. ปุพเพกตปุญญตา	การมีทุนเตรียมไว้แล้ว (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต),

2546)

จักร 4 ความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับข้อแรกเป็นเหตุให้เกิดข้อหลังๆ กล่าวคือ การอยู่ในประเทศอัน สมควร ได้แก่ ท้องถิ่นที่มีสัตบุรุษเป็นให้คบกับท่าน การคบกับสัตบุรุษเป็นเหตุให้ได้ฟังได้ศึกษาได้รู้จักบาปบุญ และละบาปบำเพ็ญบุญเป็นการตั้งตนไว้ชอบซึ่งจะได้รับความสุขอันเป็นผลของบุญในกาลต่อมา ได้ชื่อว่าเป็น ผู้ได้ทำบุญไว้แล้วในกาลก่อนหลักการทำงานที่จะสำเร็จจะต้องมุ่งมั่นคุณธรรมมีหลักอิทธิบาท 4 ดังนี้

1. ฉันทะ	การมีใจรัก
2. วิริยะ	การมีความเพียร
3. จิตตะ	การมีจิตใจที่มุ่งมั่น
4. วิมังสา	การมั่นพิจารณาให้รอบคอบเมื่อชีวิตต้องการความรู้จึงต้องแสวงหาด้วย

การศึกษา (ที.ปา.(ไทย) 11/231/233)

จะเห็นได้ว่า หลักธรรมที่ใช้ในการทำงาน เป็นเรื่องง่าย ๆ ใกล้ตัวด้วยการนำอิทธิบาท 4 มาปรับใช้ในการทำงาน รักรงานที่ทำ ขยันทำงาน รับผิดชอบงาน และรู้จักไตร่ตรองให้ถี่ถ้วน ซึ่งเป็นหนทางแห่งความสำเร็จ

ทุกคนบนโลกนี้ ล้วนแต่เป็นคนที่สำคัญรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รวมทั้งด้านปัจจัย 4 ไม่ว่าจะเป็นอาหารที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค เหมือนดังคำว่า "ธรรมะ คือ ธรรมชาติ ธรรมดา หากเกิดปัญหาจะทำจิตใจรู้สึกทำทนายกับปัญหานั้น เห็นปัญหาแล้วกระโดดเข้าไปเป็นการทำทนายสติปัญญา อย่างกลัวปัญหาและละลายปัญหาจากเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย การพัฒนาต้องสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น สังคมลักษณะนิสัยใจคอของคน ตลอดจนวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีก็ไม่เหมือนกัน ภูมิสังคม นิสัยใจคอ โดยจะไปบังคับให้คิดอย่างอื่นไม่ได้ ควรให้คำแนะนำช่วยเหลือให้เกิดประโยชน์ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ แต่เน้นที่ความอ่อนน้อมถ่อมในการพัฒนา ใช้หลักการแก้ไขปัญหาด้วยธรรมชาติ เรียบง่ายและประหยัด สามารถทำได้เอง หาได้ในท้องถิ่น และประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้น เข้ามาแก้ไขปัญหาดโดยไม่ต้องลงทุนสูง หรือใช้เทคโนโลยีที่ยู่งยาก

โดยสรุปได้ดังนี้ การมีแนวคิดมาจากธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคมซึ่งจะต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม โดยจะต้องมีผู้นำกลุ่มและมีแนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อย ซึ่งอาจเรียกว่าผู้บริหารและการบริหาร ตามลำดับ การพัฒนาคน การพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงานให้มีแนวคิดไปในทางเดียวไม่ว่าจะเป็นบ้าน วัด โรงเรียน รวมทั้งการรู้จักช่วยกันรักษาสีงแวดล้อมวัด ขามใหญ่ ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี (บวร) การพัฒนาขยะรีไซเคิลแบบยั่งยืนจะมีความแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์แห่งการบริหารจัดการขยะ การอุปโภคบริโภคที่เกิดขึ้นในครัวเรือนด้วยการดำเนินการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงหลักสุขภาพิบาล เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติด้วยการพัฒนาต้องมีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนประจำวันของคนในชุมชน ให้มีความรับผิดชอบในการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ที่เข้ามาต้องกระจายออกไปให้ได้อย่างทำงานแบบ ไม่รับผิดชอบจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณค่าประโยชน์ใช้สอยร่วมกันเหลือใช้วิธีในการกำจัดขยะที่มีความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ส่วนด้านการพัฒนาคนให้มีปัญญา คนเรามืออค์ประกอบอยู่หลายประการในส่วนสำคัญที่สุดถือว่าเป็นคุณสมบัติพิเศษสุด คือ ปัญญาที่ต้องพัฒนาให้รู้เท่าทัน การพัฒนาปัญญา การเข้าถึงพุทธภาวะด้าน สัจธรรมเพื่อชีวิตเมื่อคนเราได้ศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติของวิถีชีวิตอันเป็นกระบวนการของชีวิตที่มีลักษณะความสัมพันธ์ทางจิตและปัญญาจะพัฒนา ด้วยทุกอย่างต้องอิงอาศัยกันและกัน พฤติกรรมมีฐาน อยู่ທີ່จิตใจ จิตใจเป็นฐานก่อให้เกิดปัญญา เมื่อจิตใจมั่นคงปัญญาย่อมเกิดมีเพื่อข้ามพ้นมายาคติเห็นแจ้งในสัจธรรม ด้านคนเป็นตัวอย่างที่ดีถือว่าเป็นบุคคลมีคุณสมบัติของคนดี ภาษาพระว่าสัปปุริสธรรม 7 ด้านคนไปถึงเส้นชัย ในวิถีชีวิตที่เจริญก้าวหน้าได้นั้นมีหลักธรรมแห่งความเจริญในชีวิต คือ จักร 4 เส้นทางของความสำเร็จด้วยหลักอิทธิบาท 4

สรุป

สุริยสูตรในฉบับภาษาแมนจูเกิดขึ้นจากการส่งเสริมของพระเจ้าจักรพรรดิเฉียนหลงแห่งจักรวรรดิต้าชิง พระสูตรถูกแปลขึ้นในสถานการณ์พิเศษคือในปีที่แผ่นดินต้าชิงเกิดสุริยุปราคาถึง 2 ครั้ง ด้วยคนในสมัย

ดังกล่าวยังมีความเชื่อเรื่องโชคลางที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ธรรมชาติโดยเฉพาะเทพะวัตถุนท้องฟ้า ทำให้เกิดทัศนคติในทางลบที่มีต่อเหตุการณ์สุริยุปราคา จักรพรรดิเฉียนหลงมีความศรัทธาและสนพระทัยในพระพุทธศาสนาแบบวัชรยาน ทรงสนับสนุนพุทธศาสนานิกายวัชรยานแบบทิเบต ด้วยสาเหตุนี้ จักรพรรดิจึงร่วมมือกับองค์ลามะผู้เป็นเถระกระทำการแปลสุริยสูตรจากอักษรทิเบตเป็นอักษรแมนจู โดยสันนิษฐานว่าน่าจะมิว่าดอุปสงค์เพื่อให้เกิดการสาธยายมนต์ขึ้นขึ้นเพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจและเป่าปัดเภทภัยที่เกิดจากสุริยคราส ลักษณะการสาธยายมนต์ในแบบมหายานจะเรียกว่า ธาณิ ซึ่งเปรียบเหมือนการสาธยายมนต์ของเถรวาท แต่ของเถรวาทจะนิยมสาธยายพระปริตร และเมื่อนำสุริยสูตรมาเปรียบเทียบกับฉบับบาลีแปลไทยก็พบว่าไม่ต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญ มีการใช้คำทับศัพท์ภาษาสันสกฤตปะปนกับคำภาษาแมนจูด้วย ส่วนตัวละครและการดำเนินเรื่องเหมือนกันทุกประการ ที่เป็นดังนั้นก็เพราะว่า สุริยสูตรฉบับอักษรแมนจูกับฉบับบาลีแปลไทยมาจากคัมภีร์ฝ่ายเถรวาทเช่นเดียวกัน แต่ของฉบับแมนจูรับต่อมาจากวัชรยานของทิเบตซึ่งใช้ภาษาสันสกฤตในการบันทึกคัมภีร์ ทำให้มีชื่อเฉพาะที่ใช้ภาษาสันสกฤตทับศัพท์ปนกับการใช้ภาษาแมนจูท้องถิ่นในพระสูตร

เอกสารอ้างอิง (References)

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- กรมควบคุมมลพิษกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2561). คู่มือปฏิบัติการ 3 ใช้ (3R) เพื่อจัดการขยะชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. บริษัท ฮีธ จำกัด.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม พิมพ์ครั้งที่ 12 พ.ศ. 2546
- พระมหากิตติ สุจิตโต (สรอยมาลา). (2556). บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนในเขตอำเภอแม่ขาม จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สัญญา สัญญาพิวัฒน์. (2546). สังคมวัฒนธรรมพุทธ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- สำนักอนามัยและสิ่งแวดล้อม. (2562). คู่มือการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในวัด. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด.
- พทยา สายหู. (2544). ปัจจัยที่กำหนดลักษณะที่อยู่อาศัย: บริบททางสังคม ในบัณฑิตจุลาลัย. (บรรณาธิการ). บ้านไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิริยุดม วรรณพฤษ. (2555). การปรับปรุงนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.สาขาการ จัดการสิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2555.
- ดิน ปรัชญพทุทธิ. (2555). จากอีสานสู่ตำนานนักรัฐศาสตร์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์ อินทภาษ จำกัด.

ดร.อนุวัต กระสังข์ และคณะ. (2558). การจัดการสิ่งแวดล้อมของวัดตามหลักนิเวศวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ
ของคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (2015): ปีที่ 4
ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2558).